

Kako efikasnije zapleniti profit od organizovanog kriminala u EU?

Datum

mar. '12.

26.

Najveći deo sredstava (više od stotine milijardi evra godišnje) stečena kriminalnim aktivnostima ostaje kod članova organizovanih kriminalnih grupa. Novac je „oprani“ i pušten u legalne ekonomske tokove ili uložen u druge kriminalne aktivnosti. Manje od 1% profita je zamrznuto ili zaplenjeno. Zbog toga je Evropska komisija nedavno predložila paket mera radi efikasnije zaplene novca i imovine stečene kriminalnim aktivnostima.

Oduzimanje imovine stečene kriminalnim aktivnostima // Photo: MSN

Autorka: Dragana Đukić, saradnica BCBP

Kakav je postojeći pravni okvir?

Prema izveštaju Evropske komisije postojeći pravni okvir o oduzimanju imovine stečene kriminalnim aktivnostima je **nedovoljan, neujednačen i nejednako** primenljiv u svim državama članicama. Pojedinačni pozitivni primeri zaplene u određenim državama članicama nisu dovoljni zbog prekogranične prirode organizovanog kriminala i jedinstvenog tržišta u EU. Potrebno je da propisi budu suštinski ujednačeni i da se sa jednakim uslovima primenjuju u svim državama članicama. Cilj je izbegnuti stvaranje „raja” u nekim državama za čuvanje novca i imovine organizovanih kriminalnih grupa.

Evropska komisija nastoji da novim merama **oslabi** ekonomsku moć organizovanih kriminalnih grupa i da smanji njihov **uticaj** na legalne ekonomske tokove. To je jedan od glavnih prioriteta EU u borbi protiv organizovanog kriminala, naročito zbog negativnih posledica ekonomske krize na stanje u ekonomiji i društvu kada postoji mogućnost gubitka od potencijalne koristi od zaplenjenih sredstava.

Koje su nove mere?

Evropska komisija je predložila nekoliko konkretnih mera u nastojanju da ispravi nedostatke postojećeg pravnog okvira.

Mera „proširene zaplene“ postojala je i ranije u zakonskom okviru EU, ali je novim izmenama ta mera jasnija i jedinstveno uređena. Korišćenjem „proširene zaplene“ ne oduzima se samo imovina koja je proistekla iz krivičnog dela za koje je određeno lice već osuđeno, već mu se oduzima i ona imovina za koju postoji sumnja da je dobijena sličnim kriminalnim aktivnostima.

Postoji mogućnost zaplene i one imovine koju je osumnjičeni preneo na osobu koja nije direktno umešana u kriminalne aktivnosti zbog sakrivanja traga.

Poseban udarac organizovanom kriminalu bi trebalo da zada mera koja predviđa da se dozvoli zaplena imovine i sredstava u slučaju da osumnjičena osoba ne može da bude osuđena za nezakonite aktivnosti zbog smrti, trajne bolesti ili bekstva.

Mera privremenog zamrzavanja imovine koristiće se u slučajevima kada postoji mogućnost gubljenja traga o poreklu imovine zbog nemogućnosti reagovanja organa za sprovođenje zakona u datom trenutku. Primena ove mere zahteva jačanje inteziteta saradnje država članica koja je neophodna u slučajevima kada organizovane kriminalne grupe ulažu sredstva van zemlje porekla. Sprovođenjem mere privremenog zamrzavanja moguće je da organi za sprovođenje zakona jedne države članice zatraže od svojih kolega u drugoj državi da zamrznju imovinu osumnjičenog pre nego što bude doneta konačna sudska odluka. Time je onemogućena mogućnost da sredstva „nestanu“, a cilj je da sredstva ne izgube ekonomsku vrednost pre nego što budu zaplenjena.

Predviđeno je da se nastave finansijske istrage i godinama nakon presude kako bi se u potpunosti sproveo nalog o zapleni. Od država članica se traži da izveštavaju i redovno sakupljaju podatke o zaplenjenim sredstvima.

Najzad, Evropska komisija insistira na tome da se prilikom zaplene imovine stečene kriminalnim aktivnostima vodi računa o osnovnim pravima, posebno o pretpostavci nevinosti i pravu na vlasništvo.

Izvori:

- European Commission
- European Commission Report
- Euobserver
- Euractiv